

Naše razvojne usmeritve v naslednjih petih letih

Ko analiziramo rezultate sedanjega srednjeročnega obdobja, ki se že izteka, je prav, da se spomnimo, kateri so bili v tem srednjeročnem obdobju naši cilji in naloge. Osrednje naloge srednjeročnega obdobja 1976-1980 so bile:

- uresničevanje ustavnih določil in določil zakona o združenem delu;
- razvijanje samoupravnih odnosov in delegatskega sistema;
- samoupravno povezovanje v cilju specializacije proizvodnje in delitve dela;
- razvijanje proizvodnih sil za povečanje produktivnosti in ekonomičnosti dela ter življenjskega standarda delavcev;
- razširitev obsega proizvodnje in izboljšanje delovnih pogojev ter druge naloge.

Z realizacijo zastavljenih nalog v tem srednjeročnem obdobju smo lahko zadovoljni, ker je »Droga« kot delovna organizacija v gospodarskem sistemu SR Slovenije, pa tudi Jugoslavije, postala zelo pomemben člen bodočega razvoja.

Dosežene rezultate lahko strnemo v nekoliko področij:

- program za sanacijo proizvodnih pogojev v TOZD »Delamaris« Izola;
- nabavljena ustrezna oprema za odpravo ozkih grl v proizvodnji pri vseh ostalih TOZD;

Za vse TOZD so pripravljene investicijsko-razvojni

programi, ki bodo z določeno prioriteto realizirani v naslednjem srednjeročnem obdobju 1981-1985.

Sodelovanje v okviru SOZD HP Ljubljana v tem srednjeročnem obdobju, od strani naše delovne organizacije je bilo tudi učinkovito, zlasti na pripravi razvojno-investicijskih programov. Manjše težave so se pojavljale na področju usklajevanja proizvodnih programov oziroma specializacije proizvodnje.

Tovariš Marcel Kralj

Torej lahko rečemo, da je naša aktivnost v tem srednjeročnem obdobju, bila zelo pestra ter da smo si s tem delom zastavili

jasne cilje za bodoči razvoj.

V naslednjem srednjeročnem obdobju 1981-1985 naše zastavljene cilje moramo le toliko uskladiti, da razvijamo dejavnosti, ki imajo določeno prioriteto v splošnem družbenem razvoju za hitrejši doseganje ekonomske stabilizacije celotnega gospodarstva kot so: kmetijstvo, ulov rib, predelava in proizvodnja hrane in drugih živil, prehrana prebivalstva ter povečanje izvoza in zmanjševanje uvoza.

S to prioriteto ne smemo zanemariti tudi ostalih dejavnosti, ki so do sedaj dosegale pomembne rezultate.

Zastavljene cilje in naloge v naslednjem srednjeročnem obdobju lahko uspešno rešimo enako kot do sedaj, le s skupnimi močmi.

Na področju organizacije dela in samoupravnih odnosov smo organizirali temeljne organizacijske povsod, kjer so obstajale tehnično-tehnološke in ekonomske zaokrožene celote. Tako smo uspeli povečati in združiti v eno delovno organizacijo sorodne in neodvisne dejavnosti na tem območju, kot so kmetijstvo, ribištvo, solinarstvo, predelava hrane in trgovina z živili. Rezultati take povezave se kažejo v ekonomsko finančni moči; usmerjanju razvoja in specializaciji proizvodnje; socialni in ekonomski varnosti v TOZD zaposlenih delavcev.

Z združitvijo v delovno organizacijo HP »Droga« smo se dogovorili za neomejeno solidarno odgovornost, s čimer smo zagotovili TOZD pomoč v ekonomskih in finančnih težavah ter enakomeren razvoj.

V zadnjih letih tega srednjeročnega obdobja smo na področju materialnega stanja realizirali sledeče:

- izgrajena je bila hladilnica za ribo v TOZD »Delamaris« — 2.000 ton;
- meliorizirano je 200 ha zemljišč v Sečoveljski dolini;
- v zaključni fazi je realizacija 100 ha nasadov;
- izgrajen je nov obrat v TOZD »Gosad« Središče ob Dravi;
- izgrajen je nov obrat v TOZD »Sudest« Gradišče;
- zagotovljena so sredstva za nabavo 6 novih ribiških ladij;
- v teku je gradnja skladišča v TOZD »Živila« Izola — 2400 m² za promet sadja in zelenjave ter živilskih izdelkov.

Zato si moramo še bolj prizadevati za nadaljnje povezovanje in overitev naše ekonomske in materialne moči z združevanjem dela in sredstev na samoupravnih osnovah.

V želji za doseganje še boljših rezultatov in realizaciji naših ciljev v naslednjem srednjeročnem obdobju, vsem delavcem HP »DROGA« Portorož želim srečno novo 1981. leto.

Glavni direktor
Marcel Kralj

SREČNO NOVO LETO
FELICE ANNO NUOVO
SRETNA NOVA GODINA
SREČNA NOVA GODINA
BOLDOG UJ ÉVET
PËR SHUM MOT VITIN È RI

1 9 8 1
HP DROGA
PORTOROŽ

Plansko obdobje 1976-1980 v DO in TOZD

V tekočem srednjeročnem obdobju je delovna organizacija doživela velike spremembe na organizacijskem področju, ko je prišlo do združitve HP »DROGA«, HP »DELMARIS«, trg. podjetja »KOLONIALE«, KZ Lucija, KZ Izola v novo delovno organizacijo DO HP »DROGA«. S tem se je področje poslovanja razširilo na trgovino in predelavo rib ter mesa in zelenjavnih izdelkov. Sočasno se je pričela reševati problematika poslovanja predvsem na investicijskem področju. Pripravljeni so bili sanacijski in razvojni programi dejavnosti, ki so bile v kritičnem položaju — sol in ribištvo. Realizacija le-teh je odvisna od razpoložljivih sredstev na nivoju delovne organizacije. Kljub zaostrenim pogojem za investiranje bodo ti programi morali biti izvršeni v srednjeročnem obdobju 1981-1985, sicer bo prišlo do tolikšnih izpadov proizvodnje, da le-ta ne bo več mogla kriti stroškov poslovanja, s tem pa preneha ekonomski smisel obstoja določenih TOZD. Iz zgoraj navedenih vzrokov tudi niso bili doseženi količinski planski cilji za srednjeročno obdobje 1976-1980, ki so v večini temeljili na investicijah.

TOZD SOLINE

Osnovni cilji, ki smo si jih zadali v tem srednjeročnem planu, na področju razvoja, proizvodnje, investicijskih vlaganj in ekonomskih učinkov, kot končnega rezultata, niso bili realizirani. Vzrok je izpad planirane proizvodnje, ta pa je bila pogojena z investicijskimi vlaganji v rekonstrukcijo in modernizacijo SOLIN, katere končni efekt bi morala biti proizvodnja 100.000 ton soli. Že tekom leta 1977 smo pristopili k rebalansu plana in predvideli nova veliko širša investicijska vlaganja, s katerimi smo želeli doseči popolno neodvisnost proizvodnje soli od vremenskih pogojev. To investicijo obravnava leta 1978 izdelan investicijski program o pridobivanju morske soli na industrijski način. S srednjeročnim planom je bilo tudi predvideno, da se sredstva pridobljena od povečane prodajne cene jedilne soli za 2 din/kg izdvojijo v poslovni sklad in iz tega črpa lastna udeležba TOZD pri izgradnji tovarne. Predvidena investicija je bila v skladu s skupnimi interesi in razvojno politiko na področju proizvodnje nekovin in kot taka vključena v republiški in zvezni družbeni plan. Njen gospodarski pomen se kaže tudi v interesu širše družbene skupnosti, in sicer v obliki združevanja del in sredstev pri izgradnji omenjene tovarne. V letu 1979 in tekom leta 1980 se je TOZD angažiral predvsem na podpisovanje samoupravnih sporazumov o sovlaga-

nju. K tem sporazumom so že pristopile številne delovne organizacije s področja SR Slovenije in SR Hrvatske in deloma tudi iz ostalih republik. To so predvsem večje trgovinske organizacije, industrija in pa tudi podjetja, ki proizvajajo repromaterial, vezan na embalaranje soli.

Ob vseh teh dejavnostih in iskanju potrebnih finančnih sredstev za pričetek izgradnje, pa se v TOZD vrši proizvodnja soli po starem ustaljenem načinu, to je v odvisnosti od sonca in vetra.

V letnih planih je bila za vsako posamezno leto predvidena proizvodnja 12.000 ton soli — to je tista količina, ki pomeni še rentabilno poslovanje samega dela SOLIN.

V tem obdobju je TOZD poslovala uspešno, ker je izpad lastne proizvodnje do planirane nadomestila z uvozom soli, uspela je celo formirati sredstva, potrebna za lastno udeležbo pri izgradnji tovarne.

Vloženo je bilo tudi precej del in sredstev v obnovo obmorskih nasipov za zavarovanje pred vdorom morja. Vzdrževanje solin je potrebno, ker je predvidena vzporedna proizvodnja soli na sedanjih solinah tudi pri izgradnji nove tovarne, vendar na manjših površinah.

TOZD ZAČIMBA

Osnovni cilji s področja proizvodnega programa, razširitve prodajnega področja, investicijskih vlaganj in ekonomskih

učinkov niso bili v celoti realizirani. Predvidena investicijska vlaganja pa so bila izvršena. Tako je bil zgrajen obrat za pripravo začimb, ki vključuje silosiranje, čiščenje, predmletje, mletje in pripravo raznih mešanic začimb. V tem tehnološkem procesu je ozko grlo finalizacija (pakiranje). Predvidena manjša investicijska vlaganja so bila izvršena (stroj za filter čaje in mlin za kavo). Kljub vsemu pa nismo dosegli pričakovanega finančnega rezultata.

Predvidevamo, da bo srednjeročni plan v letu 1980 realiziran do planirane količine. Do leta 1977 so predelovalci dobili planirane količine kave od zvezne direkcije za kavo v dinarskih sredstvih.

Dinamika predelovalnih količin je bila regulirana po povpraševanju in kapacitetah. Zaradi deficitarne zunanjetrgovinske bilance je zvezna direkcija uvedla restrikcijo pri nabavi kave in odkupu surove kave. Prišlo je do spremembe režima odkupa — od zvezne direkcije na uvoznike, oziroma v letu 1980 na predelo-

organizacija se bo nadaljevala še v naslednjem srednjeročnem obdobju, v katerem bi se morali pokazati že tudi prvi plodovi skupnega poslovanja.

TOZD SUDEST

Cilji in usmeritve, ki si jih je zadala TOZD za sedanje srednjeročno obdobje v pogledu razširitve in povečanja proizvodnje, investicijskih vlaganj in uspešnosti poslovanja kot končnega efekta, bodo realizirani, vendar šele v letošnjem letu kot zadnjem v tem srednjeročnem obdobju. Sam ekonomski efekt vlaganj se bo pokazal šele v naslednjem obdobju.

Glede na to, da se predvidena investicija, ki naj bi po srednjeročnem planu stekla že leta 1977, končuje šele sedaj, del proizvodnega programa vezanega na investicijo, pa ni bil realiziran. Poskusna proizvodnja teh izdelkov bo predvidoma stekla konec leta 1980.

Celotna proizvodnja TOZD razen dela grupe zdravilnih zelišč

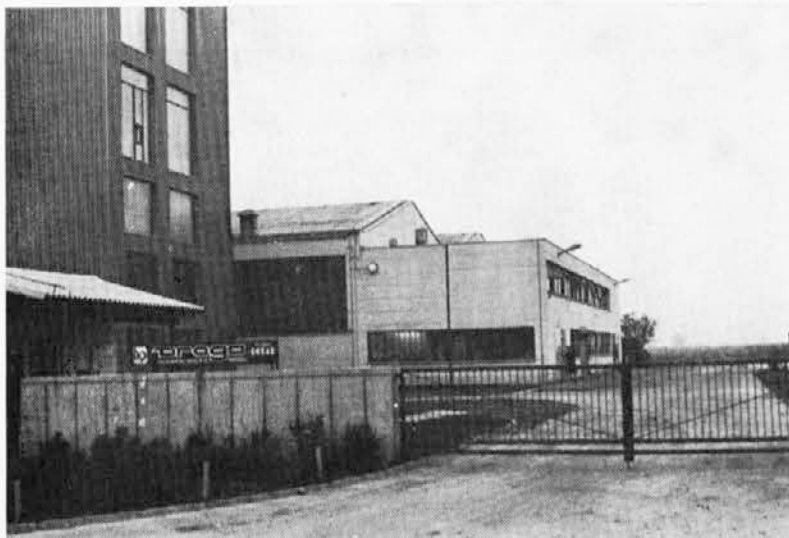
Gradbena dela novih proizvodnih prostorov v TOZD SUDEST, že zgrajeni!

valce kave. Ker pa so naše kapacitete večje, je prišlo do odstopanja pri fizični proizvodnji kave med planiranim obsegom proizvodnje po srednjeročnem planu in planiranim obsegom po letnem planu. V zadnjih dveh letih pa so se težave pri nabavi kave še potencirale, saj so za nabavo le-te potrebna devizna sredstva.

Na realizacijo srednjeročnega plana so vplivala tudi organizacijske spremembe. Saj je bila v omenjenem srednjeročnem obdobju izvršena integracija v HP DROGA in je bilo pričakovati relativni upad rezultatov poslovanja. Za usklajitev politike TOZD s politiko DO so bili vloženi veliki napor, kar je močno povečalo stroške poslovanja. Re-

je usmerjena v prodajo na domačem trgu predvsem v široko potrošnjo. Uvoz potrebnih surovin (rozine, rožiči, uvozne začimbe) je TOZD pokrivala z izvozom zdravilnih zelišč in deloma eteričnih olj. V preteklih letih je imela TOZD pozitivno devizno bilanco in je presežek deviznih sredstev združevala na nivoju DO. Že v letošnjem letu pa je predvidena uravnovešena uvozno-izvozna bilanca zaradi predvidenega uvoza večjih količin riža. Z ostalimi surovinami se TOZD preskrbuje predvsem iz drugih republik zlasti SR Srbije, od koder se nabavlja koruzni in pšenični zdrob.

TOZD je v prvem letu tega srednjeročnega obdobja zaposlovala 65 ljudi. Z realizacijo investicije je bilo predvideno, da se pretežno ročna dela nadomesti s strojnimi in iz te predpostavke je sledilo, da TOZD ne predvideva bistvenega povečanja zaposlenih. Dejansko je danes stanje drugačno in TOZD trenutno zaposluje

TOZD GOSAD, novi proizvodni prostori, zgrajeni leta 1977

100 ljudi in sicer je bilo povečanje števila zaposlenih pogojeno s sledečim:

- priključitev odkupnih postaj s skupno 18 ljudi,
- ni bil izvršen prenos predelave zelišč v GOSAD in ne začimb v ZAČIMBO — ti dve dejavnosti zaposlujeta pretežno del ročnega dela.

Investicija, ki je v zaključni fazi, se precej razlikuje od prvotno predvidenih vlaganj, ki so znašala 24 milijonov din in sicer so bila v kasneje izdelanem investicijskem programu vključena še sledeča vlaganja:

- dodatni objekt za skladiščenje in predelavo zdravilnih zelišč, nje glaziranega riža),
- dodatna predelava riža kot surovine (vključitev proizvod-dodatna infrastruktura — plinska in trafa postaja, hladilni stolp, čistilna naprava,
- zgraditev prizidka za upravne prostore TOZD in družbeno prehrano,
- ostalo so podražitve domače in tuje opreme, predvsem pa gradbenih del.

Od izdelanega investicijskega programa v letu 1978 do končne realizacije pa je odstopanje v višini 10.047.000 din predvsem zaradi dodatne opreme in več opravljenih del ter 6.400.000 din zaradi podražitve.

TOZD GOSAD

TOZD GOSAD je v tem obdobju predvidevala izgradnjo novega obrata za odkup in predelavo zdravilnih zelišč, proizvodnjo in predelavo gob, odkup in dodelavo polžev in žab ter predelavo sladkornih mešanic v okviru dejavnosti CITRIX. Obrat JELKA Vrhnika bi se v tem obdobju moral preusmeriti v nov proizvodni program — proizvodnjo instant čajev, kar pa je bilo pogojeno z izgradnjo novih proizvodnih prostorov. Z novimi skladiščnimi in proizvodnimi prostori je bila pogojena tudi ukinitve ljubljanske poslovne enote in prenos njene dejavnosti na Vrhniko (razen predstavnosti). Za odkupni postaji Most na Soči in Novo mesto ni bilo predvidenih sprememb razen dograditve skladiščnih prostorov na Mostu na Soči.

Ob izteku sedanjega srednjeročnega obdobja lahko ugotovimo, da smo od planiranega realizirali predvsem investicijo v novi obrat v Središču ob Dravi s tem, da se je prvotno predviden program nekoliko spremenil. Namen, da postane odkup in predelava zdravilnih zelišč ena glavnih dejavnosti obrata v Središču ob Dravi smo kasneje opustili in se tako ta dejavnost še nadalje opravlja v TOZD SUDEST. Tako je tudi odpadla možnost preselitve predelave klasičnih čajev za Vrhnike v Središču ob Dravi.

Ob izgradnji novega obrata se je kot nadomestilo predvidela nova dejavnost — to je predelava povrtnin in je tako obrat usmeril proizvodnjo v:

- predelavo povrtnine (vložena povrtnina),
- proizvodnjo in predelavo gob (proizvodnja gob, sveže gobe, gobe v slani raztopini, gobove omake),
- odkup in prodajo polžev in žab,
- odkup in dodelavo določenih vrst zdravilnih zelišč (le tisti

del, ki je obstojal še pred obnavljanjem obdobjem),

- predelavo sladkornih mešanic (predvideno količinsko povečanje ter razširitev asortimana),

Ob uvajanju nove proizvodnje so bile precejšnje težave tehnično-tehnološke narave še zlasti pa so se pokazale težave pri oskrbi s potrebnimi surovinami, predvsem gobami. Velika izvozna konjunktura tega artikla, ki je imela za posledico nenormalen porast odkupnih cen (ob tem pa sta cena in predvsem količina odvisni še od letine), je imela precejšen vpliv na zmanjšanje razpoložljivih količin gob, kar je imelo za posledico, da proizvodnja ni potekala po predvidevanjih. Zaradi tega smo pristopili k izdelavi programov za lastno proizvodnjo gob, vendar so tudi tu težave, ker ni kadrov, ki bi to dejavnost dobro obvladali. Delna predelava svežih gob, polžev in žab, ki naj bi se poleg že obstoječih faz odkupa, prebiranja in sortiranja, razširila še na fazo ohlajevanja teh artiklov, ni bila realizirana. Količinski plan odkupa in prodaje brez dodatnega ohlajevanja pa je celo presežen. Predelava sveže povrtnine v vloženo tudi še ne poteka po predvidevanjih. Tu se kaže predvsem potreba po organizaciji kooperacijskih odnosov z osnovnimi proizvajalci kot z ostalimi predelovalci vložene povrtnine.

Za proizvodnjo sladkornih mešanic je bila predvidena nabava strojne opreme za pakiranje, kar je bilo realizirano šele v letošnjem letu. Kljub temu smo zaradi povečanega povpraševanja količinski plan presegli in že v letu 1978 realizirane predvidene količine za leto 1980 po srednjeročnem planu.

Odločitev, da ostane poglavitna dejavnost zdravilnih zelišč v TOZD SUDEST, je privedla do organizacijskih sprememb med obnavljanjem obdobjem. In sicer sta bili iz TOZD GOSAD izločeni odkupni postaji Most na Soči in Novo mesto ter priključeni TOZD SUDEST.

Obrat JELKA Vrhnika svoje investicije v izgradnjo novih proizvodnih prostorov ni realiziral. Vzrok je predvsem v pomanjkanju finančnih sredstev, poleg tega pa je bilo ugotovljeno, da predviden proizvodni program — proizvodnjo instant čajev z

Motiv proizvodnje v TOZD ARGO

Nova ladja INTERMARIS

Vroče poletje na solinah

letno količino 500 ton trg ne bi absorbiral; veliko manjše količine pa bi povzročile nerentabilno poslovanje obrata. Tako je skozi celo obdobje ostal obrat na dodelavi klasičnih čajev ter pripravi določenih mešanic za proizvodnjo filter čajev v TOZD ZAČIMBA.

TOZD ARGO

Programska zasnova srednjeročnega plana za obdobje 1976-1980 je slonela na sledečih osnovnih proizvodnih usmeritvah:

- oddelek hranil v prahu s proizvodnjo juh, začimb, pražene kave in aglomeriranih instant napitkov,
- oddelek gotovih jedi za gastro ter koncentriranih tekočin juh, omak in pastet,
- oddelek tekočih dodatkov s proizvodnjo paradižnikovega koncentrata, hrena in drugih tekočih dodatkov jedem.

Tekom srednjeročnega obdobja je bil, zaradi neugodnih finančnih rezultatov, ki so preprečili realizacijo zastavljenih investicij, izdelan za TOZD sanacijski program, ki je bil sprejet v letu 1977 in je od tedaj veljal tudi kot srednjeročni plan. Sanacijski program je predvideval nekoliko drugačen razvoj TOZD, kot je bilo predvideno v srednjeročnem planu. Po tem programu je bila opuščena aglomeracija instant napitkov, ostale usmeritve pa so z manjšimi spremembami ostale v programu.

Predvidena je bila investicija v modernizacijo in povečanje perutninskih proizvodov, ki pa ni bila realizirana.

Investicija v zelenjavne proizvode je bila realizirana šele v aprilu 1980 in zato pričakujemo predvideno proizvodnjo po programu v naslednjem srednjeročnem obdobju.

Izpad v tej grupi proizvodov je nastal predvsem zaradi tega, ker ni zaživel program »Družbene prehrane« zaradi težav pri organiziranju prodajne mreže.

Ker TOZD ni realiziral investicij v druge programe, ni bilo možno opustiti proizvodnje kave kot je to predvideval sanacijski program, zato bo dosežena letošnja proizvodnja višja od proizvodnje planirane s sanacijskim programom.

Kot zaključek lahko ugotovimo, da je osnovni vzrok, da sanacijski program v celoti ni bil realiziran v tem, da nismo realizirali predvidenih investicijskih vlaganj, to pa zaradi tega, ker je bil v letu 1977 sprejet odlok Skupščine občine Izola, ki prepoveduje na obstoječi lokaciji širjenje proizvodnje in uvajanje nove tehnologije. Na podlagi tega smo pristopili k izdelavi investicijskega programa za realizacijo proizvodnje na novi lokaciji v coni mestne industrije Izole. Predvidena vlaganja na novi lokaciji so bistveno višja od vlaganj, ki smo jih predvideli v sanacijskem programu zaradi

nujnosti gradnje novih objektov, energetske in komunalne ureditve. Teh sredstev nismo uspeli zagotoviti, zato se ta investicija v novi obliki prenaša v naslednje srednjeročno obdobje.

TOZD DELAMARIS

Tekom srednjeročnega obdobja 1976-1980 je TOZD DELAMARIS doživljala velike organizacijske spremembe. Leta 1977 je TOZD prevzela »Službo nabave in prodaje rib« od TOZD RIBA, kar je spremenilo dohodek in delitev dohodka v obeh TOZD. V istem letu se je TOZD priključila še delovna skupnost vzdrževanja (delno) in TOZD Pločevinka, ki je postala oddelek proizvodnje pločevinaste embalaže v okviru TOZD. Prav tako se je TOZD DELAMARIS priključila še TOZD Avtopark. Z združitvijo TOZD Delamaris in drugih TOZD v DO HP »DROGA« leta 1978, se je oddelek Avtopark izdvojil iz TOZD Delamaris in priključil novo ustanovljeni TOZD BLAGOVNI PROMET. TOZD »Delamaris« je tedaj prevzela še dve ribarnici bivše Kmetijske proizvodnje iz Lucije.

Srednjeročni plan razvoja za obdobje 1976-1980 je predvideval za TOZD Delamaris (bivši »IRIS«) predvsem dopolnitev opreme, odpravo ozkih grl v proizvodnji, uvedbo tehnoloških izboljšav, izboljšanje delovnih pogojev in razširitev asortimana z delikatesnimi proizvodi. Predvidena je bila tudi izgradnja nove hladilnice, ki je bila edina od vseh postavljenih ciljev realizirana v letu 1978.

Leto 1976 je TOZD Delamaris zaključila z izgubo. Ker je bila z analizo vzrokov za nastalo izgubo ponovno ugotovljeno, kot v času postavljanja srednjeročnega plana, da obstoječa tehnologija in proizvodni program ne zagotavljajo trajnejšega uspešnega poslovanja, je bil izdelan sanacijski program.

Ta je predvideval predvsem investicije v spremembo tehnologije, tako da bi z manjšim številom zaposlenih dosegli višjo produktivnost. Sanacijski program je predvideval, isto kot srednjeročni, poprestritev programa s proizvodnjo mariniranih in delikatesnih ribjih izdelkov. Za zagotovitev surovinske baze, to je ribe, je bil istočasno izdelan sanacijski program za TOZD RIBA, po katerem je bila zago-

tovljena količina ribe za predelavo. Pogoj za doseg tega je bila nabava ladij z novo tehnologijo ulova, ki pa ni bila v celoti realizirana.

Sanacijski program je zaradi specializacije proizvodnje, predvidel izločitev proizvodnje fižolovih jedi, ki bi se v okviru programa gotovih jedi prenesel v TOZD ARGO.

Zaradi nizke akumulativnosti (TOZD že dolgo posluje na robu rentabilnosti) in pomanjkanja sredstev za investicije sanacijski program ni bil realiziran, razen izgradnje Hladilnice in manjših investicij za odpravo ozkih grl. V letošnjem letu smo z zakasnitvijo začeli z uresničevanjem programa delikatesnih in mariniranih proizvodov in uvajanjem aluminijaste embalaže, vendar bodo rezultati tega vidni šele v naslednjem srednjeročnem obdobju.

TOZD RIBA

V srednjeročnem obdobju 1976-80 je TOZD RIBA imela sprejet sledeč plan razvoja po letih:

1976	1977	1978	1979	1980
4.508 t	4.980 t	5.452 t	5.924 t	6.278 t

Doseganje tega plana po letih pa je znašalo:

1976	1977	1978	1979	1980
4.449 t	3.835 t	4.508 t	4.017 t	4.315 t

ali

98,7 % 77,0 % 82,7 % 67,8 % 84,7 %

Podatek iz plana 1980!

Ob tem prikazu ugotavljamo, da so letni plani po posameznih letih odstopali od ustreznih srednjeročnih postavk, to pa zato, ker se v istem obdobju niso izvajale investicije, ki so bile s srednjeročnim planom predvidene in bi pomenile spremembo tehnologije lova deloma z rekonstrukcijo obstoječih ladij, deloma pa z nabavo novih ladij. Leto 1979 je TOZD RIBA zaključila z izgubo, ki je bila pokrita v okviru DO HP DROGA s strani drugih TOZD. Že prej pa je v okviru DO HP »DELAMARIS« doživela izgubo v letu 1976 in sanacijo DO kot celote, ki pa ni dosegla želenih rezultatov iz dveh vzrokov:

- Dotrajanosti sedanjih kapacitet in nezmožnosti, da stara tehnologija zadovoljuje nove potrebe po ribi v proizvodnji in prodaji;

V TOZD Delamaris

- Potrebi po kontinuiranem ulovu in manjši odvisnosti od vremena.

Ob primerjavi ugotavljamo tudi to, da se je letno ulov kljub stagnaciji tehnologije v povprečju dvigal tekom srednjeročnega obdobja, kar pa je uspevalo edino z večjim izkoriščanjem že tako iztrošenih in izkoriščenih kapacitet in je v bistvu zadnji ukrep pred modernizacijo ali likvidacijo dejavnosti — tretje možnosti ni!

TOZD KMETIJSKA PROIZVODNJA

TOZD KMETIJSKA PROIZVODNJA Lucija je nastala z združitvijo Kmetijske zadruge Izola in Kmetijske zadruge Lucija 1. 1. 1978 s tem, da je prešla trgovina in odkup kmetijskih pridelkov v TOZD ŽIVILA Izola. TOZD KMETIJSKA PROIZVODNJA se ukvarja predvsem s kmetijsko proizvodnjo v družbenem sektorju na območju občin Izola in Piran. Ima približno 100 ha vinogradov (malvazija, merlot, refošk) in cca 75 ha sadnih nasadov, predvsem breskev od najranjših do poznih sort.

V srednjeročnem obdobju je bilo za dejavnost TOZD KMETIJSKA PROIZVODNJA načrtovano:

- agromelioracija Sečoveljske doline v skupni površini 600 ha za zasebni in družbeni sektor (220 ha družbeni sektor, 440 ha zasebni sektor);
- Obnova 200 ha sadovnjakov in 25 ha vinogradov;
- Organizirati 10 vzornih kmetij, usmerjenih zlasti v vrtnarsko proizvodnjo.

Vključno z letom 1980 je bilo realizirano:

- hidromelioracija 220 ha površin za družbeni sektor kar predstavlja izpolnitev plana, medtem ko je 440 ha površin za zasebni sektor ostalo ne-realiziranih;
- Obnovljenih oziroma posejanih je bilo 47 ha hrušk v Sečoveljski dolini, to je 24 % realizacije plana;
- Organizacija 10 vzornih kmetij do sedaj še ni bila realizirana.

Osnovni cilji, ki smo si jih zadali v srednjeročnem obdobju razvoja novih investicij in produktivnosti niso bili realizirani. Brutto dohodek v tem obdobju je rasel v TOZD KMETIJSKA

PROIZVODNJA s 4 % stopnjo rasti, predvsem iz povečanega obsega proizvodnje, zaradi prehoda nasadov v polnoročnost ne pa zaradi povečane storilnosti. V tem obdobju je značilna hitrejša rast porabljenih sredstev v primerjavi s celotnim dohodkom. Temu so pripomogle poleg ostalih težav značilnih za kmetijstvo tudi notranje težave bivše Kmetijske zadruge Lucija.

Za dosedanj razvoj TOZD bi bila značilna majhna investicijska vlaganja, zato sorazmerno zastarel sortiment in delno amortizirani nasadi ter izrabljena delovna sredstva. Poseben problem predstavlja delovni kader, zaradi pomanjkanja stanovalnikov, ki naj bi bila locirana v neposredni bližini proizvodnih površin (Sečoveljska dolina).

S tem, ko se je TOZD organizacijsko konsolidirala in kadrovske uredila se je na koncu tega srednjeročnega obdobja začela intenzivnejša investicijska izgradnja in razvoj TOZD, kar pričča obnova 47 ha hrušk v zadnjem letu.

TOZD ŽIVILA

TOZD ŽIVILA Izola se je formirala 1. 1. 1978 iz trgovskega podjetja »KOLONIALE« Piran in trgovine Kmetijske zadruge Izola in Kmetijske zadruge Lucija.

Dejavnost TOZD ŽIVILA je trgovina na debelo in drobno ter odkup kmetijskih pridelkov.

Maloprodaja ima 29 poslovalnic, ki so razporejene na obalnem območju in Hrvatske Istre. Ima poslovno enoto v Puli in Zagrebu, kjer se vrši odkup in prodaja sadja in zelenjave v skladiščih in na tržnicah. Pod skladišči v Izoli in Luciji kot dveh stroškovnih mestih spada več odkupnih postaj kmetijskih pridelkov, to je Strunjan, Beli križ, Sečovelje, Nova vas. Poleg tega TOZD ŽIVILA nabavlja in prodaja umetna gnojila za potrebe zasebnega kmetijstva na obalnem območju in za potrebe TOZD KMETIJSKA PROIZVODNJA. Glavni namen je oskrba prebivalstva, gostinstva in turizma na obalnem območju.

V srednjeročnem obdobju je bila za TOZD ŽIVILA načrtovana izgradnja novega skladišča v mestni industrijski coni v Izoli. Ima za ta namen kupljeno zemljišče, 20.000 m² v vrednosti din 2.670.000,00. Vendar investicija v tem srednjeročnem obdobju

Stara ribiška flota

ju ni bila realizirana. Izgradnja tega skladišča se prenese v naslednje srednjeročno obdobje.

TOZD BLAGOVNI PROMET

Nastanek TOZD BLAGOVNI PROMET so pogojevale skupne potrebe TOZD, materialna proizvodnja za distribucijo blaga, nabavo surovin, itd. Z referendumom je bil konstituiran v januarju 1978, združeval pa je bivšo komercialno s skladišči, avtopark, avtomehaniško delavnico in vse pomožne dejavnosti. Tako organizirana TOZD je tekom srednjeročnega obdobja doživela še nekaj sprememb glede odkupne postaje v Ljubljani, organizacije prodaje na domačem trgu (IRIS program) in namene povezav s proizvodnimi TOZD. V prvem letu obstoja je TOZD BLAGOVNI PROMET poslovala še z združenimi sredstvi proizvodnih TOZD (kot DSSS), v letu 1979 pa smo prešli na sistem poslovanja preko skupnega prihodka s proizvodnimi TOZD, kar omogoča BLAGOVNEMU PROMETU udeležbo v realizaciji na domačem trgu in izvozu glede na nastale skupne stroške poslovanja. Med vsemi TOZD in TOZD BLAGOV-

NI PROMET je bil sklenjen SaS o dohodkovnih odnosih.

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB

Ob združevanju bivših DO DROGA, Delamaris in Koloniale ter KZ Lucija in Izola v novo delovno organizacijo HP DROGA s sedežem v Portorožu so temeljne organizacije ustanovile Delovno skupnost za opravljanje skupnih del in nalog, ki že od ustanovitve (1980) obsega tri področja: Tehnično razvojno področje, Gospodarsko-analitsko področje in Področje odnosov in splošnih zadev.

Tekom srednjeročnega obdobja (1979) je tudi DSSS doživela različne spremembe, organizacijsko je bila spremenjena, ko so bila dela kontrole kvalitete proizvodnje prenesena direktno v TOZD. Delovna skupnost posluje z združenimi sredstvi TOZD na osnovi SaS o opravljanju del in nalog skupnega pomena za TOZD in DO kot celoto.

Mitja Dolher

Opomba:

Vsebinsko planov 1981-85 bomo objavili v naslednji številki Našega glasu.

TOZD ŽIVILA; motiv ene od številnih poslovalnic

Najbolj mrzel kruh v naši delovni organizaciji

V hladilnicah TOZD DELAMARIS opravlja dela 23 delavcev. V najbolj hladnih prostorih tudi do -30°C se zadržujejo celo po dve uri.

Eden od teh delavcev je tudi tovariš Viktor Bonin. V hladilnici dela že petnajsto leto. Je viličarist v novi hladilnici. Stara hladilnica še obratuje, nahaja pa se prostorsko v TOZD RIBA.

Za opravljanje dela v hladilnici prejemajo delavci zaščitno obleko po pravilniku o varstvu pri delu TOZD. Njih zaščitna obleka ni nič drugačna od zaščitnih oblek, ki jih prejemajo naši delovni ljudje proti mrazu v skladiščih, v kmetijstvu in drugod. Zaščitne obleke tako pomenijo dve delovni obleki letno, bundo in kapo pa prejmejo po izrabi teh, ene škornje letno. Med delovnim časom se hranijo kot ostali delavci v TOZD.

Tovariš Viktor Bonin pravi, da je ta hrana dovolj. Le kadar morajo delati nadurno delo v »špicah« urova, je ta hrana nezadostna in sicer zaradi tega, ker jedo dvakrat na dan enako hrano.

»Ko prideš domov pa recimo čaka tudi tretji obrok enake hrane«, se pošali tov. Viktor.

Delavcem v hladilnicah pa se zgodi tudi, da nimajo časa za hrano, zgodi se, da morajo delati ob nedeljah, ob praznikih. Vse za pravočasno vskladiščenje dragocene ribe.

Vprašala sem tovariša Viktorja, kako je z njegovim zdravjem, ko že toliko let in tolikokrat dnevno zaide v strupen mraz? Dobrodušno se nasmeje in pravi, da imajo vsaki dve leti sistematske preglede pri medicini dela v Kopru. On sam je 12 mesecev na leto prehlajen, revma ga trga v ramenih, v kolenu...

Nazadnje sem ga vprašala še, ali ga kdaj zebe? Odgovoril je, da ga večkrat in to zelo!

Skrb za človeka mora biti brezmejna. V tem je osnovni in primarni uspeh našega razvoja, obstoja. ALI PA TUDI RES NAREDIMO VSE, KAR BI LAHKO NAREDILI ZA ČLOVEKA?

Delavci v hladilnici imajo popolnoma navadne zaščitne obleke. Slutim, da bi jim lahko kupili boljše, bolj odporne proti mrazu. Med obroki hrane res prejemajo topli čaj, a bi vendarle kazalo razmisliti o posebnih prehrani delavcev v hladilnicah.

Posebna pozornost bi morala biti tudi do števila njih letnega dopusta in nenazadnje korišćenje tega dopusta. Kazalo bi vendarle omogočiti dopust v različnih okrevališčih oziroma zdraviliščih, ki bi čez leto ogrožena zdravja ljudi vsaj nekoliko ublažili.

Sele letos uvajamo beneficirani delovni staž za delavce v hladilnicah v naši delovni organizaciji — to je vsekakor zelo pozitivno, a ni vse, kar bi morali narediti!

Dragica Mekiš

Tudi delavcem v hladilnici TOZD Delamaris beneficiran staž

V TOZD DELAMARIS sta dve hladilnici, v katerih je skladiščena riba, ki je namenjena za predelavo rib in za prodajo na domačem trgu. Hladilnici sta si po starosti in pogojih dela zelo različni, saj obratuje ena že od leta 1958 in se nahaja na območju TOZD RIBA, druga novejša, ki je bila zgrajena 1977 pa je na območju obrata IRIS, TOZD DELAMARIS. V obeh hladilnicah je zaposlenih 23 delavcev, od katerih nekateri delajo v slabih pogojih dela, konkretnije na delih, kjer so nizke temperature oziroma nagle spremembe toplotnega okolja, vlažno ozračje, ropot, možnost vpliva strupenih snovi (amoni-jak) in drugo. Vse to pa lahko vpliva na zdravje delavca t.j. pojavljajo se prehladna obolenja, revmatična obolenja, ozeblina in podobno.

V letu 1971 je Zvezna skupščina sprejela Spremembe in dopolnitve zakona o delovnih mestih, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem. Zakon določa, da se za delovna mesta delavcev, ki delajo v predorih in komorah hladilnic pri nizkih temperaturah šteje vsakih 12 mesecev dela za 14 mesecev zavarovanja.

Naša TOZD je oktobra letošnjega leta vložila pri Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja SRS, Ljubljana zahtevek za uveljavitev povečanja zavarovalne dobe za delavce, ki delajo na naslednjih delih in nalogah v hladilnici:

- dela skladiščnika
- dela skladiščnika v izmeni
- dela manipulacije
- dela internega transporta
- dela strojnika

V sredini meseca novembra nas je obiskala tričlanska komisija imenovana od Izvršnega odbora Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja Slovenije, ki je pregledala ustrezno dokumentacijo in si ogledala tudi hladilniške prostore v obeh hladilnicah.

Komisija je v svojem zapisniku navedla, da so delovna mesta, za katera se prizna beneficirani staž naslednja:

- dela skladiščnika
- dela skladiščnika v izmeni
- dela manipulacije
- dela internega transporta

Iz tega izhaja, da našemu zahtevku za priznanje beneficiranega staža za dela strojnikov ni bilo ugodeno. Iz obrazložitve je razvidno, da ta dela niso zapopadana v določbah Zakona o delovnih mestih, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem. Doslej niso bila ta dela beneficirana v nobeni hladilnici.

Podobno kot za ribiče bo beneficirani staž za delavce v hladilnici prinesel dodatne finančne stroške tudi TOZD DELAMARIS. Za vsa beneficirana dela je TOZD dolžna plačevati dodatni prispevek po stopnji 3,5 odstotka, ki se plačuje na isti način kot ostale prispevke za pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

Z uveljavitjo povečane zavarovalne dobe smo delavce v hladilnici postavili v enakovredni položaj z ostalimi delavci, ki delajo na enakih delih v Sloveniji in Jugoslaviji.

Zvezda Rudl, TOZD Delamaris

Tovariš Viktor Bonin

Distribucija in prodaja

Za prodajo naših izdelkov je zadolžen TOZD Blagovni promet DE distribucija in prodaja, po nalogah te DE pa mora DE skladišča in transport odpremiti izdelke iz centralnih skladišč do naših kupcev po vsej Jugoslaviji. Zaradi čimboljše oskrbe in hitre dostave naših izdelkov do kupcev imamo razvrščena odpremna skladišča tako, da lahko iz njih oskrbujemo celotno jugoslovansko tržišče. Skupna skladiščna površina odpremnih skladišč znaša približno 12 000 m² za kar plačujemo različno najemnino, odvisno od področja in kvalitete prostora. Od skupno 13 odpremnih skladišč zaposlujejo lastne delavce v 7 skladiščih, medtem ko imamo v ostalih skladiščih te usluge v celoti v najemu.

Odpremno skladišče kot organizacijska enota deluje po danih navodilih vendar morajo biti zaposleni zavestni odgovornosti, ki jo imajo do DO. Nosilec tega je vodja skladišča oziroma skladiščnik, saj je od njegovega pristopa do dela in sposobnosti organiziranja in vodenja organizacijske enote oziroma delovne grupe odvisno delovanje te enote, delovno vzdušje in odnosi med delavci. Zaradi tega ni vseeno, kakšni ljudje opravljajo ta dela, niti kako se organizacijsko obnašamo do teh DG. Zavedati se moramo, da imajo tudi oni svoje organizacijske etične, katere smo jim dolžni vsaj omiliti, če jih nismo sposobni v celoti odstraniti. Čeprav so te enote lokacijsko oddaljene več sto kilometrov od sedeža DO se njihovo poslovanje odraža v hitrosti dostave blaga kupcu, od naročanja blaga in zanimanja za zaloge gotovih izdelkov kot tudi ažuriranje skladiščne kartoteke, ustvarjanje viškov in manjkov, število knjižnih napak kakor tudi pravilnost izpolnjevanja dokumentov. Vidimo torej, da organiziranost skladišč kot tudi delovanje DG ima visoko odgovornost do dela, zato moramo posvetiti več pozornosti temu področju dela, saj bomo s tem pospešili hitrost dostave blaga in zniževali stroške poslovanja.

Pri poslovanju centralnih skladišč se pojavljajo težave predvsem pri odpremljanju blaga. Zakaj?

Vemo, da ima vsako od teh skladišč le določen asortiman blaga, ki je specifično in različno, saj imamo v skladišču gotovih izdelkov v Začimbi pretežno lahko blago, kar pa za skladišče Argo ne moremo trditi. Nobenih težav ni, kadar odpremljamo blago samo iz enega skladišča, težava nastopi šele, kadar odpremljamo blago iz obeh skladišč. Največkrat se dogaja pri nakladanju blaga za odpremna skladišča, saj se odpremlja večje kamione s celotnim asortimanom in večkrat tudi za dve ali celo tri odpremna skladišča hkrati, vse to pa je povezano še z desortizacijo blaga. Kamioni morajo biti pravilno naloženi tako, da se najprej naloži blago, ki vzdrži večje obremenitve, to je največkrat težko blago, vrh tega pa se naloži lažje blago, skupna tonaža pa mora biti razporejena enakomerno po vsem kamionu. Iz tega je razvidno, da tako nakladanje povečuje stroške manipulacije.

Vsak kamion pa skušamo imeti naložen v obe smeri, zato v dogovoru z DE Nabava skušamo prepeljati čimveč surovin in repromateriala. Večkrat pri tem pa prihaja do nesporazumov. Reševati jih moramo skupaj z drugimi DE in TOZD saj jih ne more reševati samostojno DE skladišča in transport, ker je ta enota le izvrševalec danih ji nalog. Zavedati pa se moramo, da ti nesporazumi in težave povzročajo dodatne stroškovne obremenitve, ki pri takem obsegu dela niso majhni in obremenjujejo vse TOZD. Za zmanjšanje manipulacijskih stroškov bi morali v naši DO imeti eno centralno skladišče za vse gotove izdelke in surovine, katero bi moralo biti locirano čim bližje obalnim proizvodnim TOZD, preusmeriti bi se morali na paletizacijo transporta, posebej bi morali upoštevati in organizirati prevoz ribe. Odpremna skladišča moramo organizirati tam in tako, kjer je gostota križišč nabavnih in prodajnih poti najgostejša. Saj bi v tem primeru odpremna skladišča vršila prevzem in odpremo gotovih izdelkov in tudi surovin, avtotransport pa bi s tem zmanjšal število prevoženih kilometrov brez tovora. V takih pogojih dela bi TOZD Blagovni promet in s tem tudi DE skladišča in transport vršila zadane jim naloge z optimalnimi stroški manipulacije, povečal pa bi se tudi efekt dela.

Organizacijske oblike so okvirno že zastavljene, vendar kar sem že omenil, reševanje le-te ni odvisno od posameznika, temveč zaradi obsežnosti in koristnosti vseh moramo to reševati skupno in smotrno tako, da bi bilo sprejemljivo za celotno delovno organizacijo.

Brane Knep

Proizvodi TOZD Argo

Letna inventura 1980

Nezadržno se nam bliža konec leta. To je čas, ko moramo v delovnih organizacijah preveriti naše poslovanje. Ugotoviti moramo, kako smo med letom gospodarili, kaj je vplivalo na naše rezultate poslovanja, ter na kraju tudi s čim razpolagamo na koncu poslovnega leta. Na to zadnje nam mora odgovoriti inventura vseh sredstev in virov (ekonomska podlaga) za ta sredstva s katerimi razpolagamo.

Namen letne inventure je v tem, da na osnovi preverjanja, štetja, merjenja ipd. ugotovimo naša dejanska stanja osnovnih sredstev, surovin, materiala, gotovih izdelkov ali blaga.

Pogosto se je delo inventurnih komisij zaključilo pri ugotavljanju stanj osnovnih sredstev, materiala ter blagajne. Vendar ima temeljna organizacija še vrsto drugih sredstev, kot so: plasmaji (vloženost sredstva), združena sredstva, sredstva rezerv, terjatve do kupcev, terjatve do delavcev (akontacije na obračunane potne naloge) ipd., ki jih tudi moramo popisati.

Ko s popisom ugotovimo vsa sredstva v temeljni organizaciji, moramo prav tako ugotoviti tudi, kaj so naša sredstva, ter koliko imamo za poravnati obveznosti. Te obveznosti so lahko kratkoročne: neplačani računi dobaviteljem, najeti kratkoročni krediti od drugih TOZD ali banki ipd. Med dolgoročnimi obveznostmi pa se najčešče pojavljajo krediti bank za osnovna sredstva ali tudi obratna sredstva, obveznosti za združena sredstva od drugih DO ipd.

Letna inventura mora torej ugotoviti dejansko materialno stanje ter ekonomsko podlago za ta sredstva v temeljni organizaciji.

Ob upoštevanju zakonskih predpisov, na osnovi katerih so izdelani tudi naši pravilniki, se v temeljnih organizacijah Drogge letos delajo letne inventure samo na koncu leta, to je predvsem v mesecu decembru ter prve dni januarja 1981. leta.

V vseh temeljnih organizacijah so bile imenovane centralne inventurne komisije. Te komisije imajo za nalogo, da predlagajo načrt inventur v temeljni organizaciji ter vodijo same inventurne komisije pri inventurnem popisu.

Centralna inventurna komisija v temeljni organizaciji na koncu inventur izdela inventurni elaborat, ki ga posreduje delavskemu svetu v obravnavo. V elaboratu mora komisija nedvoumno predlagati ustrezne sklepe, kako evidentirati določena odstopanja od dejanskega stanja.

Poleg centralnih inventurnih komisij so bile imenovane še delne inventurne komisije, ki imajo za nalogo, da opravijo letni popis na določenem delu sredstev v temeljni organizaciji. Ugotovitve teh delnih inventurnih komisij so podlaga za izdelavo inventurnega elaborata. Ugotavljanje dejanskega stanja, pa moramo vedeti, ni samo naloga inventurnih komisij, temveč je to tudi stalna naloga vsakogar v temeljni organizaciji, ki tako ali drugače rokuje z materialom ali drugimi sredstvi. To pa pomeni, da moramo skozi celo leto gospodarno trošiti ali obnavljati sredstva, primerno skrbeti za tista, ki so na zalogah ali tudi samo v evidencah terjatev in obveznosti.

Pri takem gospodarnem ravnanju bo naloga inventurnih komisij res samo dejanski popis zatečenih sredstev in ta popis tudi odraz v ustreznih evidencah v skladiščih ali knjigovodstvu, kjer ne bo konec leta nenormalnih viškov ali manjkov za odpisovanje v breme tekočega dohodka.

Glavni računovodja, Branko Roje

IRIS program v luči delovnih odnosov

Del razstavnega paviljona PRO-GRAMA IRIS na Gostinsko-turističnem zboru v Kranjski gori

Iris program, kot specializirana prodaja proizvodov, namenjenih družbeni prehrani, ima za delovno organizacijo hp DROGA izjemen pomen. S tem, ko sama plasira proizvode proizvodnih TOZD, vpliva na njihovo porabo pri kupcu potrošniku. Da bi delavci v naši delovni organizaciji spoznali nujno in upravičenost IRIS PROGRAMA, ga je potrebno oceniti in ovrednotiti z več zornih kotov.

Dilema, ki v hp DROGA in posebno še v TOZD Blagovni promet, še ni presežena je, ali je bolje organizirati prodajo ali prodajo prepustiti veletrgovcu. Ta dilema je omejena predvsem pri plasiranju blaga kupcu-potrošniku, kar je značilen primer pri družbeni prehrani. Če drži Marxova trditev, da je bistvo gospodarjenja ekonomiziranje s časom, potem velja, da je za uspešno gospodarsko usmeritev poglavitna STORILNOST ŽIVEGA DELA. Samo živo delo ustvarja novo vrednost. Iz tega sledi, da funkcija prodaje mora ostati v delovni organizaciji (ne jo prenašati na veletrgovca), ker se njen celotni prihodek oz. dohodek poveča. Analogno se poveča prihodek proizvodnih TOZD.

Pri nas se je težko znebiti vtisa, da bo intenzivna preorientacija na lastni plasma v družbeni prehrani zmanjšala skupni plasma. Tako gledanje lahko opredelimo kot »komercialno slepoto«.

Drugi vidik, ki vpliva na takšno stanje, je lahko preizkušnja strokovna usposobljenost odločujočih faktorjev in bojazen pred težjim, odgovornejšim delom. Vsekakor drugačno delo zahteva drugo, boljše organizacijo. Lastno živo delo, boljše organizacija dela, mora nujno pripeljati do večje storilnosti in s tem v zvezi do večjega celotnega prihodka oz. dohodka.

Ob tako postavljenih ciljih, trditvah je potrebno, da z vidika naše delovne organizacije ocenimo prej navedene teze in predpostavke. Ob tem velja pripomniti, da navedene številke veljajo le v določenem obdobju. S spremembo časa se seveda spreminjajo, čeprav strukturalni odnosi v naši delovni organizaciji veljajo.

Bistvo dohodkovnih odnosov je delitev stroškov znotraj in zunaj DO. Cene naših izdelkov so več ali manj limitirane, urejene z državno-administrativno prisilo. Enako so urejeni tudi prodajni pogoji, ki jih odobravamo našim kupcem. Veletrgovcu odobrimo v povprečju 22 %, neposrednim kupcem, to je družbeni prehrani pa okoli 10 %. Prav ta delitev pa nam daje določene možnosti, da ustvarimo večji prihodek z večjo prodajo, družbeni prehrani.

Vzemimo primer, da potniki trgovske mreže in potniki IRIS PROGRAMA prodajo mesečno za 1.000.000,00. Račun izgleda takole:

	potniki trg. mreže	potniki IRIS PROGRAMA
realizacija	1.000.000,00 din	1.000.000,00 din
— 22 %	220.000,00 din	— 10 % 100.000,00 din
iztržek za DO	780.000,00 din	900.000,00 din

Iz zgornjega je razvidno, da ostane delovni organizaciji oz. proizvodnim TOZD v primeru prodaje IRIS PROGRAMA 900.000,00 din ali pozitivna razlika 120.000,00 dinarjev.

Ce pri tem upoštevamo stroške trgovskega potnika in potnika IRIS PROGRAMA povprečno mesečno (OD + mat. stroški) v višini 40.000,00 din, ugotovimo, da je realizacija — iztržek pri trgovski mreži 740.000,00 din in pri IRIS PROGRAMU 860.000,00 dinarjev.

Ali gledano drugače. Če želimo, da potnik IRIS PROGRAMA pokrije svoje mesečne stroške samo z razliko v prodajnih pogojih v višini 12 % potem mora doseči mesečni promet v višini 333.000,00 dinarjev. Vemo pa, da potnik doseže najmanj 4-krat takšen promet in nam postane takoj jasno, da je tudi s tega vidika upravičenost take prodaje.

Zaradi objektivnosti pa moramo priznati, da so stroški prodaje IRIS PROGRAMA na enoto proizvoda večji, kot v trgovski mreži. Prav ta trditev pa podkrepljuje mojo tezo, da mora imeti prodaja v IRIS PROGRAMU večji pomen. Z razvrstitvijo prodaje, večjim izborom (asortimanom) blaga, bomo dosegli večjo stabilnost (kar je v končni fazi naš namen!) in s tem znižali stroške na enoto proizvoda.

Ti preprosto razumljivi argumenti morajo biti glavni usmerniki naših delavcev, ki se bodo odločili o proizvodni usmeritvi. Poleg proizvodne usmeritve pa morajo delavci odločiti tudi o menjavi blaga na trgu in izbrati tisto pot, ki zagotavlja večji prihodek oz. dohodek.

Erik Kuret

Malo tudi o embalaži

Embalaži pripada 20. stoletje. Vsi poznamo po nekaj večjih naftnih družb, jeklarn in tovarn avtomobilov, nihče od nas pa ne more poznati na tisoče in tisoče tovarn, ki na vseh kontinentih sveta izdelujejo stekleno, papirno, aluminijsko, leseno in plastično embalažo, embalažo iz bele pločevine, valovite lepenke i.t.d.

Letni promet le-teh pa je večji od skupnega prometa naftnih družb, jeklarn in tovarn avtomobilov.

Tudi v Jugoslaviji smo v zadnjih dvajsetih letih napravili velik korak naprej. Z razvojem vseh panog industrije, proizvodnje hrane in prehranbenih izdelkov, se je vzporedno razvijala tudi proizvodnja embalažnih materialov in embalaže tako, da danes že proizvajamo embalažne materiale, o katerih še v nedavni preteklosti niti sanjali nismo.

In kaj zahtevamo od embalaže?

- izdelek mora zaščititi pred zunanji vplivi
- izdelku mora ohraniti svežino in kvaliteto čim dlje mogoče
- embalaža mora biti izdelana tako, da je prikladna za skladiščenje, prenašanje in transport in da zavzema čim manjši prostor
- ustrezati mora zahtevam sodobnega strojnega pakiranja
- s svojim likovnim in estetskim izgledom mora pomagati pri prodaji izdelka

S širjenjem samopostrežnih trgovin pri nas ima zadnja zahteva vse večji pomen. V samopostrežni trgovini ni prodajalca, ki bi nudil izdelek, zato je pomembno, da je embalaža atraktivna, tako po obliki kot likovni obdelavi. Ne trdijo nekateri zastoj, da je estetska in kvalitetna embalaža najboljša propaganda za izdelek.

Tudi v naši delovni organizaciji spremljamo razvoj embalaže doma in v svetu in se mu prilagajamo v danih možnostih. Lahko trdimo, da imamo nekaj lepih rešitev embalaže.

V zadnjem obdobju pa se srečujemo z vedno večjimi težavami, tako v pogledu kvalitete kot tudi dobave embalaže.

Tržišče embalaže je postalo tržišče dobaviteljev, posebno za embalažne materiale, ki jih primanjkuje. Največje pomanjkanje je pri stekleni embalaži, natron papirju in embalaži iz bele pločevine. Proizvodnja valovite lepenke pa je v kritičnih mejah vendar zaenkrat še zadovoljuje potrebe. Pojavljajo se tudi težave pri nabavi kombiniranih materialov-folij, zaradi pomanjkanja surovin, ki so za proizvodnjo le-teh nujno potrebne.

S pomanjkanjem embalaže se srečujemo tudi v naši delovni organizaciji, zato se skušamo vsi, ki imamo opravka z embalažo tej situaciji prilagoditi.

Menjamo sestave embalažnih materialov, kjer je to mogoče in v okvirih možnosti dobaviteljev. Vemo, da ni lahko delati pri stroju, če embalaža »nagaja«, včasih »nagaja« tudi stroj, le krivec je ostal isti — embalaža.

Predvidevamo, da tako stanje ne bo trajalo v nedogled in se bo počasi umirilo. Zato pa moramo vsi v tem prehodnem obdobju strpno sodelovati. Embalirati bomo morali v materiale, ki se jih trenutno dobi, zato izgled in kvaliteta embalaže ne bo vedno taka, na kakršno smo bili navajeni.

Največ lahko pri tem pomagajo vzdrževalci strojev. S pravilno nastavitvijo pakirnih strojev se da pakirati tudi v manj kvalitetno embalažo, ne da bi s tem povečali škart. Potrebno je samo malo dobre volje in uspeh ne bo izostal.

Bolje je pakirati v slabše materiale, kot da stroji in ljudje nimajo kaj delati.

MG

Proizvodi TOZD Sudest

Za stanovanja iz čistega dohodka

PREDLOG NOVEGA ZAKONA O STANOVANJSKEM GOSPODARSTVU

O predlogu republiškega zakona o stanovanjskem gospodarstvu in osnutku družbenega dogovora o skupnih osnovah za zagotavljanje in usklajevanje samoupravnih družbenoekonomskih odnosov na področju stanovanjskega gospodarstva, se bo odločalo na Skupščini SR Slovenije 15. decembra 1980.

Zakon o stanovanjskem gospodarstvu in družbeni dogovor sta nastajala sočasno, kar je omogočilo tudi njuno usklajevanje v fazi nastajanja. Ta dva akta naj bi prinesla več reda v našo stanovanjsko zakonodajo, posodobila le-to in dejansko skrbila s sedanjih osem zakonov na dva.

Zagotavljanje sredstev za stanovanjsko gradnjo je doslej teklo po ustaljeni poti tako, da smo lahko zelo hitro izračunali, koliko bomo predvidoma vsako leto namenili za reševanje stanovanjskih vprašanj. Novi predlog zakona pa bo uveljavil to, kar predpisuje že zvezni zakon o razporejanju dohodka in čistega dohodka. Tako bomo za reševanje stanovanjskih vprašanj v glavnem namenili sredstva le iz čistega dohodka, se pravi, da bodo tudi stanovanjske možnosti TOZD odvisne predvsem od tega, koliko bodo za to lahko namenili v svojih skladih skupne porabe. Pred-

log zakona tudi predvideva, da bi v skladu s planskimi dokumenti in dogovorjenimi merili ter po načelu vzajemnosti, delavci v organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih se dogovarjali o zagotavljanju sredstev iz čistega dohodka pri stanovanjski skupnosti občine za reševanje stanovanjskih vprašanj delavcev tistih TOZD in delovnih skupnosti, ki začasno ne bodo mogle zagotavljati sredstev za stanovanjsko gradnjo.

Drugače pa bo za solidarnostna stanovanja in delno nadomeščanje stanarin — subvencije. Za te primere bomo še vedno namenili sredstva iz dohodka na osnovi izplačanih bruto osebnih dohodkov TOZD in delovnih skupnosti. Predvideva se tako pri sredstvih za »vzajemnost« (iz čistega dohodka) kot za »solidarnost« (iz dohodka) naj bi se obračunavalo mesečne akontacije, vendar bi se sredstva v TOZD zadržala, dokler

se ta ne bi porabila. To se pravi, da bi začasno neuporabljena sredstva ostala na računu TOZD, ne pa da bi se ta vrtela zunaj TOZD.

Predlog zakona prinaša strožja solidarnostna merila. V glavnem ostaja pri socialnih vidikih s tem da za razliko od sedanje ureditve ne predvideva, da bi mlade družine kot posebna kategorija dobivale še nadalje solidarnostna stanovanja. Po novem naj bi tudi mlade družine dobivale stanovanja po enakih merilih kot veljajo za druge upravičence ob pridobitvi solidarnostnega stanovanja. Solidarnostna sredstva se bodo uporabljala za graditev stanovanj v družbeni lastnini za delovne ljudi in občane z nižjimi dohodki ter za tiste občane in družine, ki s svojimi skupnimi dohodki ne morejo rešiti svojega stanovanjskega vprašanja. Med slednje predlog zakona šteje upokojevalci, invalidi, borci NOV, kmete borci, starejši in za delo nesposobne občane.

Stanovanjske skupnosti bodo v skladu s tem zakonom morale ustanoviti posebna sodišča zdru-

ženega dela in sicer najkasneje do 1. januarja 1983. leta.

Družbeni dogovor bo določal kriterije ter usmeritve, pa tudi obveze vseh dejavnikov stanovanjskega gospodarstva, izhaja pa iz določil zakona o stanovanjskem gospodarstvu. Tako ne vsebuje poglavij, ki so že v samem predlogu zakona o stanovanjskem gospodarstvu konkretno opredeljena — področje samouprave, stanarin, stanovanjske gradnje in slično.

Osnutek družbenega dogovora med drugim določa, da je vsakdo dolžan prispevati tudi lastna sredstva za urejanje svojega stanovanjskega vprašanja. Delavec torej praviloma rešuje svoje stanovanjsko vprašanje sam in ob pomoči svoje temeljne organizacije, kar pa ne pomeni, da bi potem kupovali pretežno lastniška stanovanja. Predvideno je, da bi tisti, ki imajo boljše gnotne možnosti, tudi več prispevali ob pridobitvi stanovanjske pravice. Lastno udeležbo se po desetih letih v enkratnem znesku vrne iz sklada skupne porabe TOZD z 2 odstotno obrestno mero.

Pri dodelitvi družbenega stanovanja bi tako upoštevali naslednjo minimalno višino lastne udeležbe:

Skupni mesečni dohodek na družin, člana v % na poprečni osebni dohodek v SRS

% udeležbe občana na nabavno vredn. stanov.

za družine z dvema in več delavci	za samske delavce	
nad 20 — 25	nad 30 — 50	1
nad 26 — 30	nad 51 — 55	2
nad 31 — 35	nad 56 — 60	3
nad 36 — 40	nad 61 — 65	4
nad 41 — 50	nad 66 — 70	5
nad 51 — 60	nad 71 — 80	6
nad 61 — 70	nad 81 — 90	7
nad 71 — 80	nad 91 — 100	8
nad 81 — 90	nad 101 — 110	9
nad 91 — 100	nad 111 — 120	10
nad 101 — 110	nad 121 — 130	11
nad 111 — 120	nad 131 — 140	12
nad 121 — 130	nad 141 — 150	13
nad 131 — 140	nad 151 — 160	14
nad 141 — 150	nad 161 — 170	15
nad 151 — 160	nad 171 — 180	16
nad 161 — 170	nad 181 — 190	17
nad 171 — 180	nad 191	18
nad 181 — 190		19
nad 191		20

V TOZD Začimbi so že zgradili krožno cesto...

V Začimbi se bomo zavarovali pred poplavami

V okviru investicijskega programa za rekonstrukcijo in dograditev TOZD Začimba v Seči, so v teku pripravljala dela. Sam investicijski program predvideva precejšnje povečanje proizvodnje filter čajeve, od katerih naj bi jih del izvozili, ter povečanje predelave začimb. Obenem pa smo v investicijskim programom predvideli ureditev sanitarne infrastrukture, ki je v Začimbi na porazno nizkem nivoju, ter izboljšanje delovnih pogojev in varovanja objektov.

Začimba leži tik ob Jernejevem kanalu in je zaradi nizke lege stalno izpostavljena nevarnosti poplave ob izjemno visokih plimah. V roku enega leta nas je plima dvakrat zalila in kljub temu, da smo izjemno hitro in učinkovito ukrepali, smo ob poplavih utrpeli nekaj škode. Zato smo si kot najnujnejšo in-

vesticijo zadali zavarovanje objektov pred poplavami.

Dela so že v teku in predvideno je, da bo celotno območje Začimbe zavarovano s krožno cesto, ki je hkrati obrambni nasip, tako da nas ne bodo zalile niti najvišje plime. Ob gradnji krožne poti — nasipa pa urejamo tudi kanalizacijo tako, da ne bomo več ogroženi z vodo iz Jernejevega kanala, ki nam je prihajala v objekt skozi kanalizacijo, ne bo pa nas mogla ogroziti niti voda, ki ob nalihvi gravitira s precejšnjega območja Seče prav proti Začimbi. Vrednost vseh del v zvezi z zavarovanjem pred poplavami bo manjša od 2.000.000 din, kar je malo, če upoštevamo, da je imela Droga ob poplavi v decembru 1979 nad 3.000.000 din škode.

Miran Petrinja

Določena je tudi maksimalna vsota kreditov, in sicer: pri nakupu etažnega stanovanja 80 %, pri zadružni stanovanjski gradnji 75 %, pri gradnji stanovanjske hiše v zasebni lasti izven zadružne gradnje 60 % od predračunske vrednosti oziroma končne cene po kupoprodajni pogodbi upošteva se standardno stanovanjsko površino za etažno stanovanje in za stanovanjsko hišo v zasebni lasti. Delež kreditov pri rekonstrukciji in prenovi pa znaša lahko največ 70 % vrednosti.

Pri dodeljevanju družbenih stanovanj se bo upoštevalo naslednje standarde:

št. druž. članov	pripad. stanov. površina
1	do 32 m ²
2	do 45 m ²
3	do 58 m ²
4	do 70 m ²

Za vsakega nadaljnjega družinskega člana se poveča za 15 m².

Stanovanjska skupnost bo v skladu z družbenim dogovorom o oblikovanju cen v stanovanjski gradnji najmanj enkrat letno določila ceno m² stanovanja v individualni gradnji, ki se bo upoštevala za izračun obračunske

vrednosti pri dodelitvi kreditov. TOZD in delovne skupnosti kot tudi banke bodo kreditirale vrednost stanovanja samo do 90 m² in individualnih hiš do 120 m².

Za dodeljevanje družbenih stanovanj in stanovanjskih posojil so predvidene naslednje osnove in merila: ocena stanovanjskih razmer, v katerih živi delavec in njegova družina kot prevladujoči kriterij; skupna in posebna delovna doba delavca; delovni prispevek; socialno ekonomski položaj delavca; udeležba v NOV. V aktih TOZD pa bo potrebno posebej opredeliti posebne kadrovske potrebe in posamezne profile kadrov, ki bodo imeli pravico pridobiti stanovanje v skladu s to opredelitvijo. V ta namen je potrebno v srednjeročnih in letnih planih predvideti potrebna sredstva čistega dohodka in opredeliti konkretne pogoje za reševanje posebnih kadrovskih potreb.

V tem krajšem prikazu smo hoteli opozoriti na bistvena določila teh dveh republiških aktov, bolj podrobno pa se bomo s temi seznani v začetku prihodnjega leta, ko bomo pristopili k spremembam in dopolnitvam našega samoupravnega sporazuma.

Marija Bratina

Preberite takoj — nesreča ne počiva!!!

VAŽNEJŠA DOLOČILA SPLOŠNIH POGOJEV
ZA NEZGODNO ZAVAROVANJE OSEB

Pojem nezgode

— Za nezgodo se šteje vsak nenavaden, od zavarovančeve volje neodvisen dogodek, ki deluje v glavnem od zunaj in naglo na zavarovančovo telo ter ima za posledico njegovo smrt, popolno ali delno invalidnost, prehodne nesposobnosti za delo ali okvaro zdravja, ki zahteva zdravniško pomoč.

— Za nezgodo se v smislu prejšnjega odstavka štejejo zlasti naslednji dogodki: povozitev, trčenje, udarec s predmetom ali ob kakšen predmet, udarec električnega toka ali strele, padec, spodrselaj, strmoglavljenje, ranitev z orožjem in raznimi drugimi predmeti ali z eksplozivnimi snovmi, ubod s kakšnim predmetom, udarec ali ugriz živali.

— Za nezgodo se šteje tudi naslednje:

Zastrupitev prebavnih organov s hrano ali s kemičnimi sredstvi, razen poklicnih obolenj, zastrupitev zaradi vdihavanja plinov ali pare, razen poklicnih obolenj,

okužba poškodbe, ki je nastala zaradi nezgode,

opeklina z ognjem ali elektriko, vročimi predmeti, tekočinami ali paro, kislinami, lužinami in podobno,

zadavitev in utopitev,

dušitev ali zadušitev zaradi zadržanja (z zemljo, peskom in podobno), kakor tudi zaradi vdihavanja pare ali plinov — razen poklicnih obolenj,

mrčesni pik, razen če takšen pik povzroči nalezljivo bolezen,

pretegi mišic, izpahi, zvini, zlomi kosti, ki nastanejo zaradi naglih telesnih kretanj ali nenadnih naporov — če so nastali zaradi nepredvidenih zunanjih dogodkov in so bili neposredno po poškodbi ugotovljeni v bolnišnici ali zdravstveni ustanovi,

delovanja svetlobe, sončnih žarkov, temperature ali slabega vremena, če je bil zavarovanec takšnemu delovanju izpostavljen zaradi nezgode, ki se je neposredno pred tem zgodila zaradi reševanja človeškega življenja; zaradi takšnih nepredvidenih okoliščin, ki jih ni mogel preprečiti;

delovanje rentgenskih in radijskih žarkov, če nastopi naglo in nenadno, razen poklicnih obolenj.

Za nezgodo se po teh pogojih nikakor ne štejejo:

— vse navadne, nalezljive in poklicne bolezni,

— bolezni, ki nastanejo zaradi psihičnih vplivov,

— trebušne, popkovne, vodne in druge kile, razen tistih, ki nastanejo zaradi direktne poškodbe trebušne stene po neposrednem delovanju zunanje mehanične sile,

— infekcije in obolenja, ki nastanejo zaradi raznih oblik alergije, zaradi rezanja ali trganja žuljev in drugih izrastkov trde kože,

— anafilaktični šok, medvretenčne kile, razen če te niso nastale pri zdravljenju zaradi nezgode,

— odstop mrežnice, razen tiste, ki nastane po neposredni zunanji poškodbi oči in je takoj verificirana v zdravstveni ustanovi,

— posledice, ki nastanejo zaradi deliriuma tremensa in delovanja mamil,

— posledice medicinskih, posebno operativnih posegov, ki se opravljajo zaradi zdravljenja ali preprečevanja bolezni, razen če je do teh posledic prišlo zaradi dokazane napake medicinskega osebja,

— patološke spremembe na kožnih.

Obseg obveznosti zavarovalne skupnosti

V primeru nezgode izplača zavarovalna skupnost vsote, ki so dogovorjene v zavarovalni pogodbi in sicer:

— zavarovalno vsoto za smrt ali invalidnost,

— odstotek zavarovalne vsote za invalidnost, ki ustreza odstotku delne invalidnosti, če je zavarovanec zaradi nezgode postal delni invalid,

— povračilo stroškov zdravljenja, ki jih je poškodovanec imel zaradi zdravljenja zaradi nezgode,

— **OBVEZNOST ZAVAROVANJE SKUPNOSTI PO PREJŠNEM ODSTAVKU VELJA ZA NEZGODE, KI NASTANEJO PRI TISTI DEJAVNOSTI, KI JE V POLICI IZRECNO NAVEDENA, (npr. v službi, ali izven službe, kot športnik, lovec, kot voznik ali potnik v motornem vozilu, izletnik itd.).**

Izključitev obveznosti zavarovalne skupnosti

Izključene so vse obveznosti zavarovalne skupnosti za nezgode, ki nastanejo:

— zaradi potresa,

— zaradi vojnih dogodkov,

— zaradi aktivne udeležbe v oboroženih akcijah, razen če je zavarovanec v njih sodeloval pri opravljanju svojih rednih del in delovnih nalog, ali na poziv pooblaščenih organov SFRJ, ali je samoiniciativno ukrepal za zaščito družbenega premoženja,

— pri upravljanju vseh vozil, za katera nima zavarovanec predpisane veljavne dovoljenja,

— da zavarovanec ima predpisano veljavno dovoljenje se šteje, kadar zavarovanec zaradi priprave na opravljanje izpita vozi pod neposrednim nadzorstvom osebe, ki po obstoječih predpisih lahko počuje,

— posledic po tej točki ni, če dejstvo, da zavarovanec ni imel predpisane veljavne dovoljenja, ni vplivalo na nastanek nezgode,

— zaradi poskusa ali izvršitve samomora ne glede na razlog,

— zaradi tega, ker je sklenitelj, upravičenec ali zavarovanec namerno povzročil nezgodo,

— pri pretepu ali fizičnem obračunavanju, razen v primeru dokazane samoobrambe,

— zaradi dokazane vzročne zveze delovanja alkohola ali narkotikov na zavarovanca ob nezgodi,

— če je kot voznik motornega vozila imel ob nezgodi v krvi več kot 0,5 promila alkohola, ali več kot 1 promil ob drugih nezgodah,

— če odkloni ali se izmakne možnosti ugotavljanja stopnje njegove alkoholiziranosti.

Prijava zavarovalnega primera

Zavarovanec, ki je poškodovan zaradi nezgode, je dolžan:

— da gre po možnosti takoj k zdravniku, oziroma da pokliče zdravnika zaradi pregleda in nudenja pomoči, da nemudoma ukrene vse potrebno za zdravljenje ter da se glede načina zdravljenja ravna po zdravnikovih navodilih in nasvetih,

— da zavarovalni skupnosti pisмено prijavi nezgodo, brž ko

mu zdravstveno stanje to omogoča (TO LAHKO STORI TUDI POSREDNO npr. V NASI DO PREKO KADROVSKEGA ODDELKA),

— če je nezgoda povzročila zavarovančovo smrt, mora upravičenec zavarovanja to takoj pisмено prijaviti zavarovalni skupnosti in priskrbeti potrebno dokumentacijo.

TO SEVEDA NISO VSI POGOJI IN PRAVILA OB NEZGODNEM ZAVAROVANJU DELOVNIH LJUDI, ZATO SE O VSEM V ZVEZI Z ZAVAROVANJEM LAHKO POSVETUJETE S TOVARIŠEM BRANKOM MAHNETOM V DSSS — PORTOROŽ.

DE Zavarovanje

Odšel v pokoj

Ivan Brodnjak

Ivan Brodnjak, rojen 25. 12. 1916 v Hajndlu 8, je bil dolgoletni delavec HP DROGE TOZD GOSAD, saj se je v ta kolektiv vključil že leta 1963.

Rodil se je v skromni kmečki družini, kjer je bilo veliko otrok in majhna kmetija. Otroška leta je preživel skromno, igre in razigranosti v otroških letih ni poznal. Že v zgodnjih letih je spoznaval trdo življenje, vključil se je v težko delo na kmetiji, kjer ni bilo mehanizacije. Osnovno šolo je obiskoval v Veliki Nedelji.

Kot sedemnajstletni fant se je vključil v drugo svetovno vojno, odšel je v partizane. Sodeloval je v manjših četah, skrivali so se v gozdovih, ob vsakem vremenu ter ob hudih juriših zasegli sovražnikovo orožje, da so lahko pričeli s pravim bojem. Bil je partizan v Prekomorski udarni brigadi, bojeval se je za Primorsko, bil boje v Liki ter Bosni in Hercegovini.

V bojih je bil dvakrat ranjen. Prvič v levo ramo ob jurišu na Knin ter drugič v bojih za Bihač.

Tovariš Ivan se spominja, da je bil najtežji čas v partizanih v zimskem času, ko so prehodili po 60 km dnevno, bili brez hrane po nekaj dni, ter gazili sneg do pasu in včasih tudi do ramen. Nerač se spominja bojev, ko si se srečal s sovražnikom z licem v lice, ko so se bili za življenje ali smrt, ko so se spopadli z noži. To je bil čas, ki se ga nerad spominja, a ga vendar nikoli ne more pozabiti.

Leta 1945 se je vrnil domov, kjer je našel vse porušeno, družino razbito. Zaposlil se je. Bil je štiri leta tajnik KLO v Veliki Nedelji.

Ko je po štirih letih zapustil tedanje delo, se je zaposlil v GOSADU, nato pa v HP DROGI. Takrat je bilo delo bistveno težje, delali so tudi po 12 ur na dan, vse sobote, vse nedelje. V času sezone niso poznali dopusta, prostega dneva, ko bi si človek lahko odpočil. Trdo delo je čakalo tudi doma, na kmetiji.

Kljub težaškemu delu so ostali lepi spomini na tovarštvo, ki je takrat prišlo bolj do izraza kot danes. Ni mu žal takratnega težkega dela, saj se danes vidi, da so ustvarjeni boljši pogoji dela, da ima mladina danes voljo do dela, da cenijo napore starejših delavcev.

Tov. Brodnjaka se bomo vedno spominjali kot dobrega sodelavca in upamo tudi, da se bomo še srečevali, da mu bomo še lahko kaj potožili in nas bo, tako kot do sedaj, poslušal in razumel naše težave.

Dolgoletni delavci so odšli v zasluženi pokoj

ROMAN ŽABOT

Roman Žabot, ki se je rodil 9. 7. 1927 v Gibni, občina Ljutomer, je bil dolga leta delavec HP DROGE TOZD GOSAD Središče ob Dravi.

Rodil se je v skromni kmečki družini kot peti otrok očetu Matiji in materi Katarini. Osnovno šolo je obiskoval v Šafarskem. Kljub težkim pogojem dela in življenja je šolo uspešno končal. Spominja se, da ni bilo nikoli časa za učenje, kaj šele za igro, moral je na polje in opravljati vsa potrebna dela.

Po okupaciji naše domovine je ostal sam kot najmlajši sin doma, brata sta odšla v partizane, oče je bil invalid še od prve svetovne vojne, zato je vsa skrb in delo prešlo na Romana. Moral je pozabiti tudi na tiste kratke prijetne trenutke, ko se je lahko z vaškimi fanti podil po travnikih. Kasneje se je kot mladinec vključil v delo in boje partizanov. Bil je kurir, saj so partizani v njihovi domačiji imeli postojanko. Ko je to sovražnik nekoč odkril, je domače leta 1944 odgnal v Nemčijo. Roman je tam ostal do jeseni leta 1945. Ko se je vrnil domov, je bila domačija porušena, en brat se iz partizanov ni nikoli vrnil.

Po končani vojni se je tov. Roman zaposlil. Pogoji dela so bili še vedno zelo težki, dela ogromno. Ljudje pa so bili pripravljeni delati in delati ter obnoviti in izgraditi novo domovino.

Tov. Žabot je bil takrat predsednik mladinske organizacije v Razkrižju skoraj pet let. V letih 1947, 1948 je služil vojaški rok v Kumrovcu. V času vojaškega roka je bilo zelo hudo, bili so brez osnovnih potreb za življenje. V tem času je opravil tudi šolo za rezervne oficirje.

Ob najinem pogovoru mi je tov. Roman opisal težke pogoje dela ter čas, ko se v letu 1973 zaposlil v majhnem obratu sedanje TOZD GOSAD. Sad delavcev kot so bili tovariši Meško, Brodnjak in Žabot, delavci tedanje majhne odkupne postaje je ta, da danes delamo v obratu z moderno opremo, v lepih prostorih, ter smo se in se bomo trudili ohraniti in še dalje razvijati to, kar so naredili tovariši, ki sedaj odhajajo iz aktivnega dela v TOZD.

Z odhodom tovariša Žabota smo in še nadalje bomo občutili praznino, ki jo bomo težko nadomestili. Kljub vsemu, da tov. Roman ni več član našega delovnega kolektiva, se bomo trudili, da naše vezi tudi v bodoče ne bodo prekinjene, da se bomo še srečevali in ohranili prijateljstvo, ki je bilo iskreno.

Zahvaljujemo se tovarišu Romanu za ves trud, ki ga je vložil s svojim delom, da delavci TOZD lahko delamo v boljših pogojih, rentabilno in z lepimi uspehi.

V »Drogi« nas veliko je
Smo v 11 TOZD razdeljeni
Energični in delavni
Moramo biti, da smo uspešni.

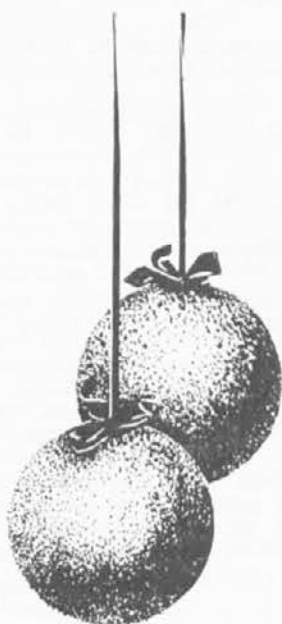
Se hitro je izteklo staro leto
Resno, smelo gledamo naprej
Eni doma čakamo Novo leto
Če je možno — gremo še prek mej
No, vsak po svoje si izbira
Ob lepih željah si moči nabira.

Naj bo vse hudo in slabo
Odpuščeno, pozabljeno!
V Novo leto gremo zdaj
O, da srečno bi bilo in zdravo!

Lepe želje naj se izpolnijo
Enotno vselej nastopajmo
Tovariško si delo razdelimo
Ob Novem letu vsi se veselimo!

1981

P. Aroz

FERDO MEŠKO

Rojen 23. 4. 1926 v Veliki Nedelji še sedaj prebiva v rojstnem kraju. Bil je delavec HP DROGA TOZD GOSAD že med prvimi delavci, to je od leta 1966 kot vodja odkupa.

Rodil se je v kmečki družini, kjer je bilo več dela kot igre in otroške razigranosti. Po končani osnovni šoli je nadaljeval šolanje ter se izučil za trgovca.

Ze kot 14-letni fant je okusil vse bridkosti vojne, hudih časov in spoznal, kako malo je bilo vredno človeško življenje.

Po končani vojni se je zaposlil pri Trgovskem podjetju »Zarja« v Ormožu, kjer je bil dolgih 10 let, potem pa prišel v HP DROGA, kjer je bil od ustanovitve odkupne postaje v Središču ob Dravi.

Povsod, kjer je bil zaposlen se je zavzemal, da je delo potekalo nemoteno. S svojim delom na področju odkupa je pripomogel, da se je odkupna postaja s komaj nekaj delavci razvila v TOZD GOSAD z velikim številom zaposlenih. V letu 1977 je HP DROGA zgradila novi obrat ravno zaradi uspešnosti poslovanja na področju odkupa v Središču ob Dravi. Na podlagi rezultatov poslovanja v letih 1970 do 1978 je razvidno, da se TOZD razvija zelo hitro, za kar je imel velike zasluge tov. Meško Ferdo s svojim delom.

Vsa dolga leta je tov. Ferdo aktivno sodeloval v vseh organih samoupravljanja v TOZD, ter DO. Zavzemal se je, da so organi samoupravljanja delali po načelih ustavnosti in v duhu ter smislu zakona o združenem delu. S svojimi izkušnjami in znanjem je pomagal organom samoupravljanja pri njihovem delu.

Bil je zelo dober sodelavec, pomagal je vsakemu novozaposlenemu, da se je seznanil z delom, mu s svojimi izkušnjami pomagal, da se je hitro vklopil v delo ter vsakemu tudi pomagal, če je le mogel.

Ko nas sedaj zapušča in odhaja v zasluženi pokoj, smo izgubili sodelavca, katerega bomo pogrešali na vseh področjih dela. Res je, da je tov. Ferdo pri svojem delu prevečkrat pozabil nase, na svoje zdravje, česar mu nikoli ne moremo povrniti. Le zelo hvaležni smo mu za ves trud, za delo, ki ga je tako požrtvovalno vložil, da lahko mi mlajši delavci delamo in živimo v boljših pogojih.

Upam, da se bomo še dolgo srečevali in gojili tovariške odnose, kljub temu, da tov. Ferdo ni več v naši TOZD. Z veseljem ga bomo sprejeli, kadarkoli bo prišel na obisk ali se bomo kje drugje srečali. Pa še to, redki so tovariši, kot je bil tov. Ferdo Meško.

Pogovor vodila: Danica Krajnc

OB DNEVU
JUGOSLOVANSKE LJUDSKE ARMADJE

22. decembra

čestitamo
vsem pripadnikom JLA
in ostalim delovnim ljudem

Družbenopolitični organi
Samoupravni organi
Poslovodni organi